

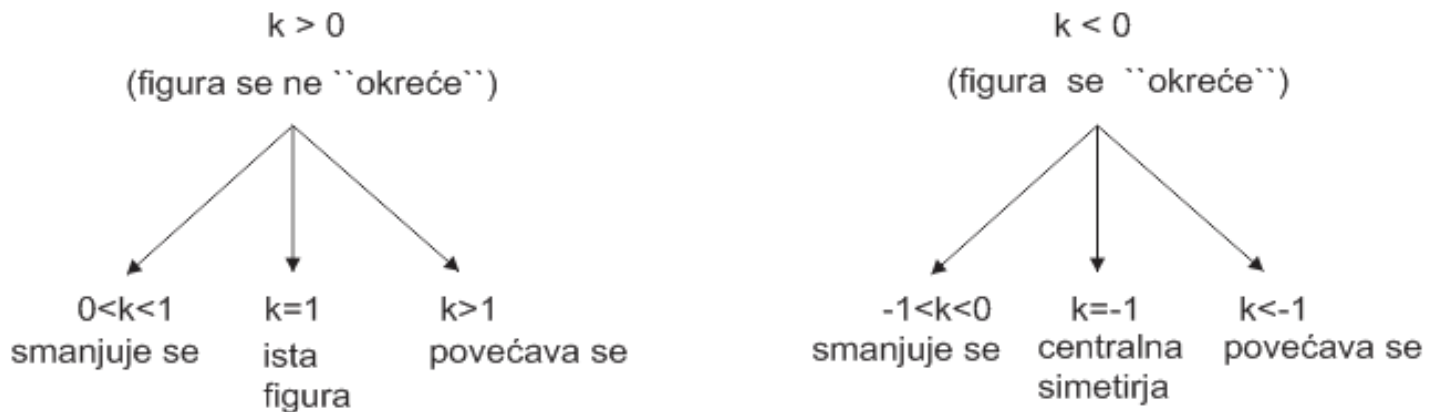
HOMOTETIJA

Neka je O data tačka i k dati broj različit od nule. Preslikavanje H_O figure F na figuru F_1 , pri kojem svakoj tački $M \in F$ odgovara tačka $M_1 \in F_1$, takva da je $\overline{OM_1} = k \cdot \overline{OM}$, naziva se homotetijom sa centrom O i koeficijentom k . Često se zapisuje $H_O(F) = F_1$ a neki profesori vole i zapis H_O^k .

U osnovnim zadacima vezanim za homotetiju, profesor mora da nam zada tri stvari:

- Figuricu (trougao, četvorougao, krug,.....)
- Da nam kaže gde je centar homotetije (unutar ili van figurice, u temenu, na stranici, itd...)
- Da nam zada koeficijent homotetije k

Od koeficijenta homotetije k zavisi šta se dešava sa datom figuricom!

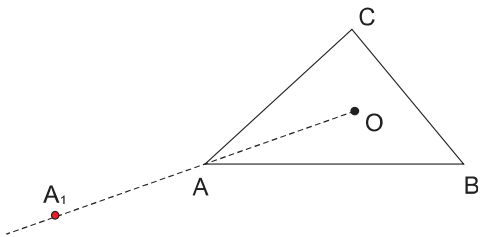
Uradićemo po jedan primer za svaku situaciju da bi bilo jasnije šta se dešava.

Najpre situacija kad je $k > 0$.

Primer 1.

Proizvoljan trougao ABC preslikati homotetijom, ako je koeficijent homotetije $k=2$ a centar homotetije je unutar trougla.

Rešenje:

Nacrtali smo proizvoljan trougao ABC i uzeli tačku O (centar homotetije) unutar trougla.

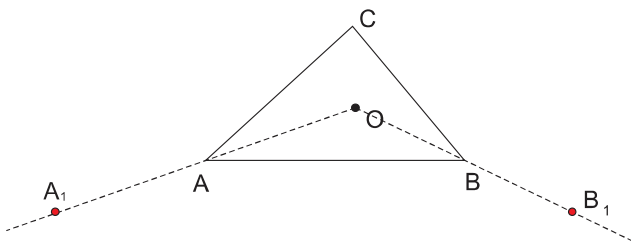
Spojimo tačku A i centar homotetije O i produžimo malo preko tačke A.

Ovo rastojanje OA nam je kao jedinična duž!

U otvor šestara uzmemo OA i prenesemo iz centra O dva puta jer kaže u zadatku da nam je $k=2$.

Dobili smo tačku A_1 .

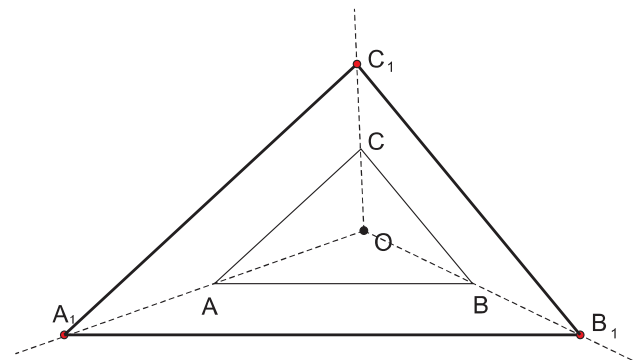
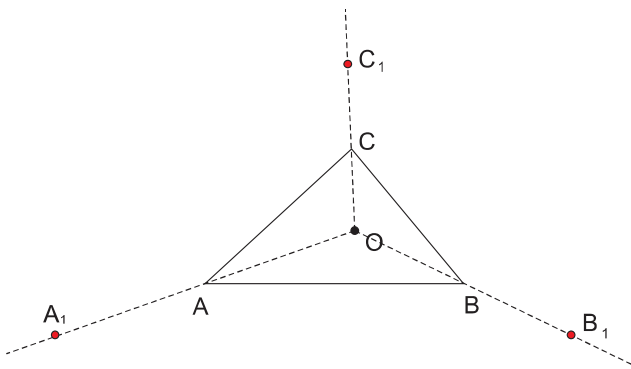
Sad isti postupak radimo i za tačku B.

Spojimo O i B i produžimo malo preko B , dobijina duž OB nam je kao jedinična.

Uzmemo u otvor šestara OB i nanesimo dva puta iz O. Dobili smo tačku B_1 .

I još da ponovimo postupak iz tačke C.

Dakle, spojimo OC i produžimo malo. OC nam je kao jedinična duž koju dva puta nanesimo iz O.

Dobili smo tačku C_1 .

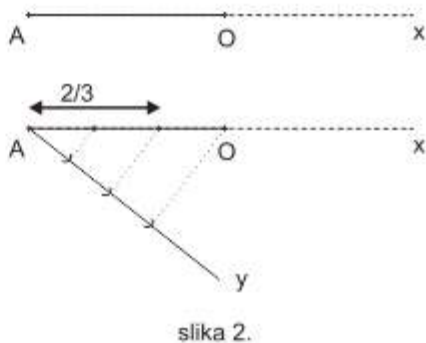
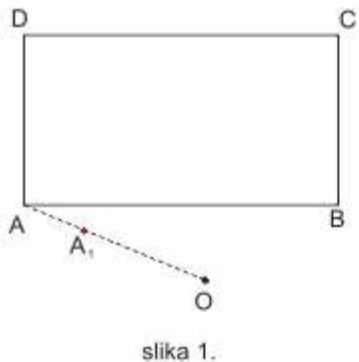
Sad spojimo A_1, B_1, C_1 i dobili smo rešenje zadatka.

Kako je $k=2 > 0$ figura se povećala i nije se ``okrenula``.

Primer 2.

Pravougaonik ABCD preslikati homotetijom, ako je koeficijent homotetije $k=2/3$ a centar homotetije je van pravougaonika.

Rešenje:

Na slici 1. smo nacrtali pravougaonik ABCD i tačku O kao centar homotetije.

Spojimo centar homotetije sa tačkom A, dobijamo duž AO. Kako je $k=2/3$ moramo naći $2/3$ duži AO. Na slici 2. ćemo se podsetiti postupka za podelu duži:

Nacrtamo polupravu Ax i na njoj šestarom prebacimo dužinu AO.

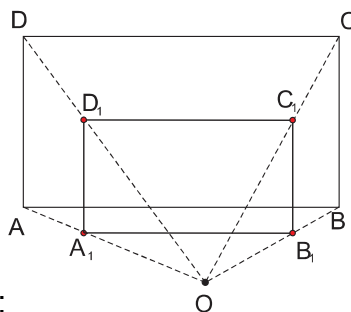
Povučemo polupravu Ay proizvoljno.

Uzmemo proizvoljan otvor šestara i nanesimo 3 jednake duži na polupravoj Ay.

Spojimo kraj zadnje duži i tačku O a zatim paralelno ulevo nanesimo još dve duži (isprekidano).

Na ovaj način smo AO podelili na 3 jednaka dela.

Uzmemo $2/3$ ove duži u otvor šestara i nanesimo iz tačke O. Dobili smo tačku A_1 .

Sad sve ovo ponovimo za B,C i D i dobijamo:

Kako je $k = 2 / 3 > 0$ figura se smanjila i nije se ``okrenula``.

Situacija u kojoj je $k=1$ nije zanimljiva, jer imamo identičko preslikavanje (koincidenciju) gde je data figurica odmah i rešenje.

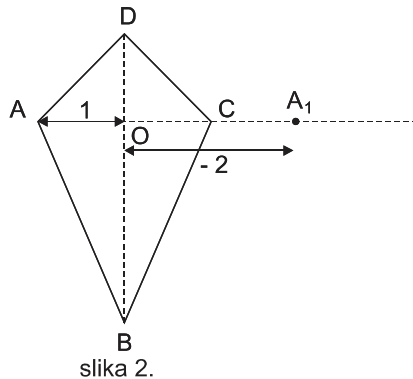
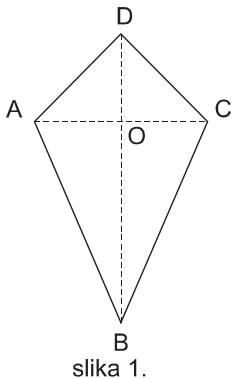
Da vidimo šta se dešava kada je $k < 0$.

Primer 3.

Deltoid ABCD preslikati homotetijom, ako je koeficijent homotetije $k = -2$ a centar homotetije je u preseku dijagonala deltoida.

Rešenje:

Sada znamo da će deltoid da se uveća a slika će da se "okrene".

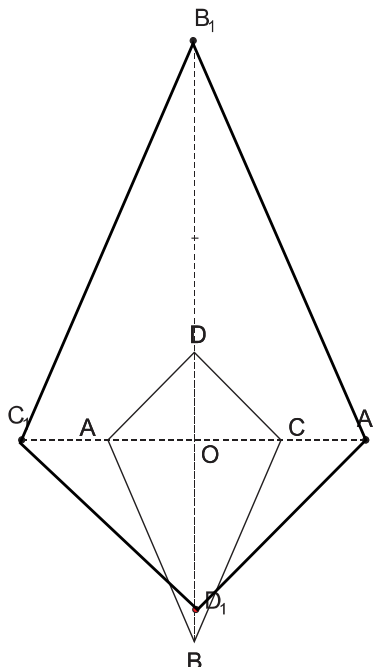
Na slici 1. smo nacrtali deltoid i našli presek dijagonala.

Na slici 2. opisujemo postupak za nalaženje tačke A₁.

Pošto nam je k negativno produžimo AO ali sada na strani gde je centar homotetije O.

U otvor šestara uzmemo dužinu AO i iz O nanesimo 2 puta (to je ustvari sad -2) i dobijemo traženu tačku A₁.

Isti postupak primenimo i za ostala temena deltoida:

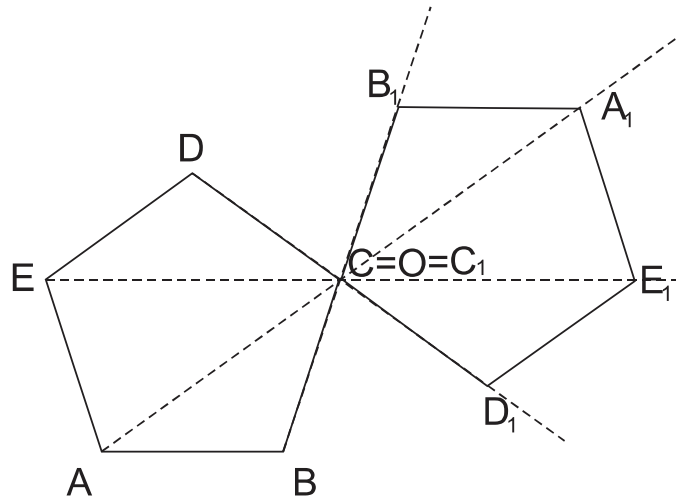

Primer 4.

Proizvoljan petougao ABCDE preslikaj homotetijom ako je centar homotetije u temenu C, a koeficijent homotetije je $k = -1$.

Rešenje:

Ovde se ustvari radi o centralnoj simetriji (simetriji u odnosu na tačku O).

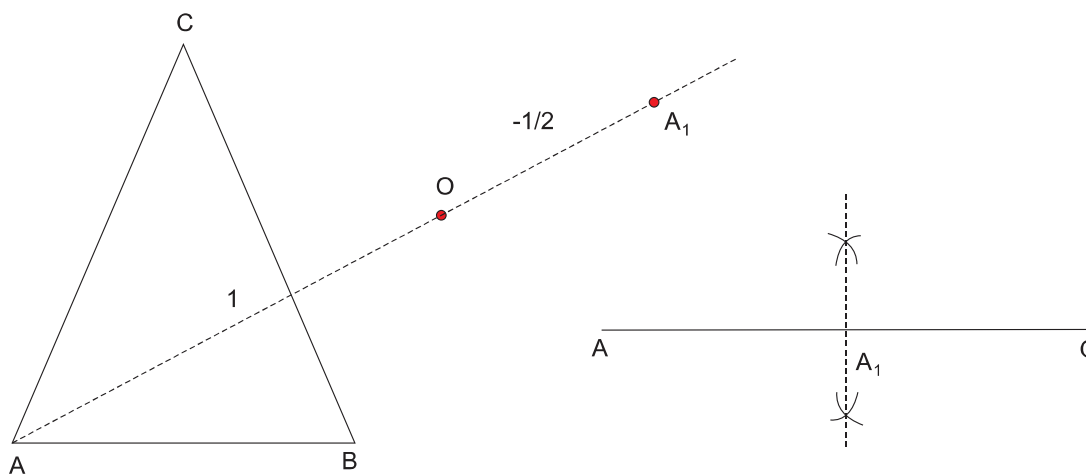

Pošto se centar homotetije O poklapa sa temenom C biće $C = O = C_1$.

Primer 5.

Jednakokraki trougao ABC preslikaj homotetijom ako je centar homotetije van trougla a koeficijent homotetije je $k = -\frac{1}{2}$.

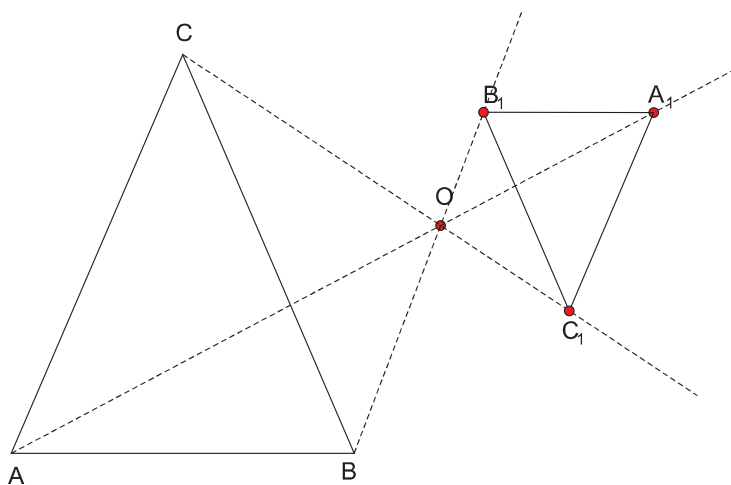
Rešenje:

Nacrtali smo jednakokraki trougao ABC i tačku O (centar homotetije) van trougla.

Duž AO nam je 1, a nama treba $\frac{1}{2}$ pa smo duž podelili na dva dela (sada je lakše preko simetrale)

Isti postupak radimo za tačke B i C.

Iz datih primera možemo zaključiti:

Homotetija održava kolinearnost, raspored tačaka, paralelnost i jednakost uglova, ali NE i jednakost duži!

www.matematiranje.in.rs